

dukties, Tristan e.a. Met wat geluk speelde de politieke realiteit van het kernproeven organiserende Frankrijk de podiumkunstenaren in de kaarten. En voor ze het wisten werd de eerste produktie, *Het Vieruurtje*, in De Standaard gezien als 'een mooi staaltje van onversneden politiek-satirisch teater'. *Slangekop*, een herhaling van *Tête de Méduse*, speelde in het voorjaar maar kon de verwachtingen niet helemaal inlossen, en het seizoen werd afgesloten met de uiterst fragmentarische voorstelling *Schandalig Korte Stukjes* in Plateau.

De eerste voorstelling van de Vian-reeks kreeg behoorlijk wat aandacht in de pers. Zoals bijna traditioneel in de perceptie van Vian werd de voorstelling door verschillende recensenten met een sympathiek schouderklopje onthaald, en conceptueel verbonden met de anarchie en de rommelige atmosfeer van de mythe Vian die zich in 1946 al ontpopte rond Vians existentiële 'club' Tabou. Weliswaar werd er gewezen op de vaak ondermaatse acteursprestaties, meestal met uitzondering van Arnaud Jacobs zelf en Bernard Van Eeghem. Pieter T'Jonck vatte het in De Standaard als volgt samen: 'Erg fijnzinnig is het dus niet altijd en de akteerprestaties zijn nogal wisselvallig van kwaliteit. Maar dat neemt niet weg dat dit stuk heel juist de sfeer van Vians werk treft. En wat meer is, dit pamflet tegen domheid, racisme,

oorlog en profitaat is onmogelijk verkeerd te verstaan.' Maar de artistieke keuze om satirisch theater met een zo laag mogelijke drempel te brengen, krijgt veel minder aandacht.

Arnaud Jacobs: 'Natuurlijk zijn wij gevoelig voor de complexiteit van actuele thema's. Maar *Vieruurtje* is geen aanklacht tegen dé rotte maatschappij of dé politiek. Wat wij doen is inventariseren en een palet van mogelijkheden presenteren aan een publiek. Een toeschouwer maakt ervan wat hij of zij zelf wil. En als Pieter T'Jonck er een pamflet in wil lezen dan vind ik dat OK, maar dat is dan louter voor zijn rekening. Wij hebben niet de ambitie om met ons theaterwerk de wereld te veranderen. Wat voor ons in de eerste plaats een drijfveer was om aan de produktie te werken is een diep respect voor het werk en de figuur van Boris Vian, en verder zijn wij mannen die zich graag amuseren, en dat doen we ook, op de scène.'

Het theaterseizoen mocht dan al begonnen zijn onder een goed gesternte, de tweede produktie in de Vian-reeks, *Slangekop*, ont-snapte niet aan het gevaar dat teveel en te lange slap-stick het publiek niet kan blijven boeien. Dat heeft wat mij betreft alles te maken met de moeilijke vertaalbaarheid van de teksten. Los Cojones & Cie verzorgde de vertalingen van de teksten zelf, waarbij de tekstkeuze en uiteindelijke vorm niet altijd even

geslaagd was. Bovendien werd voor de tweede voorstelling een stap terug gedaan in vergelijking met *Het Vieruurtje*. De aanwezigheid van de muzikanten van Tristan drukte een duidelijke stempel op *Het Vieruurtje*, iets waar de opgenomen muziek van *Slangekop* niet in slaagde. Met de derde voorstelling, die in alle haast nog bij elkaar werd geraapt en waarbij de balans definitief oversloeg naar de 'sympathie' zijde, kreeg de Vian-reeks een zwak slot. *Schandalig Korte Stukjes* moest eerst een bewerking worden van *Le dernier des métiers*. In de praktijk werd het een pot-pourri van gedichten, chanson-teksten en oeverloze dijen-kletsers zonder pointe.

Dat is betreurenswaardig, want in *Het Vieruurtje* werden reeds voldoende aanzetten gegeven om een oplossing te vinden voor de theatraal moeilijke en vooral absurde teksten van Vian. Die oplossing lag in de figuur van de spelverdeler/moeder-van-de-generaal Arnaud Jacobs, die het plateau letterlijk en figuurlijk beheerste van achter een chaotisch ogende rekwisientafel. Waar in *Het Vieruurtje* het gebrek aan podiumervaring bij de meeste acteurs/muzikanten in strakke lijnen werd getrokken door Jacobs' instant regie, onttaarde *Schandalig Korte Stukjes* in een flauwe parade van individuele acteurs die even 'hun ei' komen leggen, geput uit het latere werk van Vian.

No Motherfuckin' Shiiiit...?!

Jan De Pauw

Met *Nobody's Theatre of Nobodies* brachten Dito'Dito en de Beursschouwburg ontmoetingen tot stand tussen performance-artiesten en theatermakers uit Engeland, Nederland en Vlaanderen. Centraal stonden vraagstukken als ras, identiteit en representatie. Het geheel was opgevat als een reeks voorstellingen en discussiesalons. Zoals het beschaafde kunstenaarspast, beperkten de meeste commentaren over het getoonde werk zich gemakshalve tot één conventie: 'interesting'. Tot Jérôme Bel zijn gelijknamige stuk presenteerde. Het abstracte en luchtige spel van vier naakte, blanke (en Franse?) lichamen op een scène ontlokte aan sommige zwarte (Britse?) kijkers de geheimzinnige bedenking dat 'a black body couldn't do that on stage'.

Als een zwart acteur Othello kan zijn, als de come-back van Michael Jordan wordt herkend als de verwezenlijking van de pure Amerikaanse Droom, als 'black' echt 'beautiful' is,

wat is er dan per se zo problematisch aan een naakt zwart lijf op een theaterscène? Het is een vraag die ik volgens sommige zwarte critici niet zelf kan beantwoorden, omdat ik blank ben. Ik heb niet de zwarte ervaring van diaspora en alleen al op basis van mijn huidskleur maak ik deel uit van een machtsapparaat dat zwarten sinds de slavernij heeft voorgeschreven wie zij zijn en hoe ze zich behoren te gedragen. Een apparaat ook dat, zelfs wanneer het zich inzet voor ontvoogding, de zwarten bij het handje neemt en leidt. Met andere woorden, ik mag die vraag niet beantwoorden, wil ik niet een historisch gegeven bestendigen.

Het gesprek is nog niet goed uit de startblokken of het loopt al vast in het vraagstuk van de representatie. Lekker hippe begrippen als 'deconstruction', 'transgression', 'community' of 'the body' zijn niet van de lucht. Uit het conceptuele vocabularium van de Britse deelnemers aan *Nobody's Theatre* kan afgeleid

worden dat de ontluikende traditie van de zogenaamde 'black live arts' zich nadrukkelijk met het postmoderne discours verbindt. Maar dit postmoderne discours vertolkt in feite weinig anders dan een modernistische ambitie toegepast op een hyper-realiëit: uit een naturalistisch decor zijn we met z'n allen een symbolisch spiegelpaleis binnengesukkeld, en ook daaruit moet het individu zichzelf tevoorschijn knutselen. Bevrijding van het individu en zelfrealisatie vormen (nog steeds) de inzet en het doel van het hele culturele debat. Hiermee bevat het postmoderne denken een opdracht aan elk, en om het even welk, kritisch subject. Meer zelfs, de vervulling van die opdracht is een a priori voor gemeenschapsvorming op welk niveau dan ook. Waarom moet ik dan zwijgen?

Legitimatieprobleem

Vele pomo's vertonen het kwalijke gedrag